

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 2264

гр. София, 30.04.2026 г.

**ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД, 1-ВО ГРАЖДАНСКО
ОТДЕЛЕНИЕ 3-ТИ СЪСТАВ**, в закрито заседание на десети март през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Бонка Дечева

Членове: Ваня Атанасова
Атанас Кеманов

като разгледа докладваното от Ваня Атанасова Касационно гражданско дело № 20258002101905 по описа за 2025 година

Производството е по чл. 288 ГПК.

Подадена е касационна жалба от Х. Г. Г., чрез адв. П. Е. А., против решение № 6723 от 6. 12. 2024 г. по в. гр. д. № 6588/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, II Ж въззивен състав, потвърждаващо решение от 2. 10. 2023 г. по гр. д. № 23342/2020 г. на СРС, 142 състав, с което е отхвърлен предявеният от Х. Г. Г. против „Алайд Нюзпейпър Лимитед“ – дружество, регистрирано в Република Малта под № С308, иск с правно основание чл. 49 ЗЗД, за присъждане на сумата 20000 лв. обезщетение за неимуществени вреди, причинени от публикувана на 27. 01. 2019 г., в интернет сайта www.timesofmalta.com на ответното дружество, статия със заглавие: „Милиарди евро по транзакции в Сатабанк са твърде подозрителни“, съдържаща следните клеветнически твърдения: „Милиарди евро по транзакции в Сатабанк са „твърде подозрителни“. Така предходните случаи на пране на пари изглеждат като детска игра.“; „Преди банката да получи лиценз си в Малта, българският съсобственик на Сатабанк - Х. Г., имал бизнес с електронни пари в Люксембург. Оттогава той е бил субект на редица международни разследвания за предполагаеми нарушения.“, ведно със законната лихва върху посочената сума, считано от 27. 01. 2019 г. до окончателното ѝ изплащане. Сочат се основанията по чл. 280, ал. 1, т. 1 и ал. 2, пр. 3 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение.

С отговор на касационната жалба, подаден от ответното дружество „Алайд Нюзпейпър Лимитед“, регистрирано в Република Малта под № С308, подадена чрез процесуалния му представител адв. Г. С., са развити съображения за липса на основания по чл. 280 ГПК за

допускане на касационно обжалване на въззивното решение.

Настоящият състав, при извършване на преценка за наличие на основания по чл. 280 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение, съобрази следното:

Въззивният съд, възприемайки изводите на първоинстанционния от фактическа и правна страна, на основание чл. 272 ГПК, и излагайки и собствени такива, включително и във връзка с оплакванията във въззивната жалба, е приел, че предявеният иск по чл. 49 ЗЗД е неоснователен, тъй като сочените от ищеца статии не съдържат обидни изрази или клеветнически твърдения, касаещи ищеца.

Изразът „Милиарди евро по транзакции в Сатабанк са „твърде подозрителни“. Така предходните случаи на пране на пари изглеждат като детска игра.“, както и изразът „Преди банката да получи лиценз си в Малта, българският съсобственик на Сатабанк - Х. Г., имал бизнес с електронни пари в Люксембург. Оттогава той е бил субект на редица международни разследвания за предполагаеми нарушения.“ не съдържат клеветнически твърдения или обидни изявления.

Изнесена информация за извършвани по отношение на ищеца проверки за предполагаеми нарушения не приписва на ищеца извършване на престъпление, нито съдържа твърдения за касаещи ищеца позорни обстоятелства. Само по себе си твърдението за извършвани по отношение на ищеца проверки за спазване на законодателството във връзка с извършване на професионална дейност, свързана с електронни пари, не представлява нито позорящо обстоятелство, нито твърдение, приписващо извършване на престъпление.

На следващо място е прието, че информацията отразява верни факти, а именно: че ищецът е един от акционерите в малтийската банка „Сатабанк“; че банката е била обект на разследване от страна на компетентните малтийски държавни органи във връзка с извършвани транзакции; че ищецът е имал бизнес с електронни пари в Люксембург; че дейността на ищеца е била предмет на проверка на компетентните надзорни органи на финансовата система на Люксембург за извършени правонарушения. Истинността е установена от представена по делото разпечатка от интернет страницата на малтийския финансов регулаторен орган, съдържаща информация, че малтийската банка „Сатабанк“ е била обект на извършени разследвания, като след препоръка на Малтийския орган за финансови услуги към Европейската централна банка на 30.06.2020 г. е взето решение от страна на Европейската централна банка за отнемане на лиценз на „Сатабанк пи ел ес“, считано от посочената дата. Въз основа на постъпилото по делото писмо от Малтийската служба за финансови услуги е прието за установено, че „Сатабанк“ е била обект на надзорна проверка, проведена от службата, в качеството на регулатор на финансовите услуги, като службата е обменяла информация с Комисия по надзор на финансовия сектор на Люксембург и относно ищеца Х. Г. Г.. Обстоятелството, че властите в Люксембург са заявили, че не могат да предоставят конкретна информация за извършени проверки за правонарушения от страна на ищеца, тъй като правото на Люксембург не позволява разкриване на професионална тайна, не налага извода за неизвършване на такива проверки. Прието е, че твърденията, че банката била проверявана във връзка с подозрителни транзакции и съмнения за „пране на пари“ не касаят личността на ищеца, нито името му се

свързва със случаи на „пране на пари“.

Посочено е, че статията не съдържа и отправени към ищеца обиди - думи или изрази, унизителни за честта и достойнството му.

Прието е, че ответникът е положил дължимата грижа да провери достоверността на изнесената в статията информация преди отпечатването ѝ.

В обобщение е направен извод, че поради липса на противоправно поведение от страна на служителите при ответното дружество, същото не следва да носи гражданска отговорност за информацията и твърденията, съдържащи се в публикуваната в електронния сайт на медията статия.

В изложението към касационната жалба се поставят следните въпроси във връзка с основанието по чл. 280, алб. 1, т. 1 ГПК:

1. Възможно ли е, когато разпространени от журналист твърдения за факти не осъществяват състава на престъплението клевета, но засягат доброто име, в това число и в професионален аспект, на техния адресат, да е налице непозволено увреждане.

2. Налице ли е противоправно деяние, когато името на лицето, към което са отправени клеветнически изявления, не е посочено конкретно в тях, но то е индивидуализирано в журналистическия материал по начин, който не оставя съмнение, че твърденията са насочени конкретно към него и следва ли при преценката дали определени твърдения са насочени към определено лице да се изхожда от целия контекст на журналистическия материал.

3. Позорящо ли е обстоятелството, че са извършени срещу едно лице международни разследвания за пране на пари за предполагаеми нарушения в професионалната област при извършване на бизнес с електронни пари.

4. Следва ли, когато въззивната жалба съдържа оплаквания, свързани с непълнота на доклада по чл. 146 ГПК, въззивният съд да ги отстрани, като даде указания до страните относно възможността да предприемат тези процесуални действия по посочване на относими за делото доказателства, които са пропуснали да извършат в първата инстанция поради отсъствие, непълнота или неточност на доклада, а когато с доклада не е разпределена доказателствена тежест – да я разпреди и даде указания на страните във връзка с това разпределяне.

5. Следва ли въззивният съд да допусне относими към спора доказателства, ако същите са представени от страната в открито съдебно заседание във въззивната инстанция, въззивната жалба е съдържала оплаквания, свързани с непълнота на доклада по чл. 146 ГПК и за липса на преклузия и въззивният съд не е разпределил доказателствената тежест и не е дал указания до страните относно възможността да предприемат процесуални действия по посочване на относими за делото доказателства, които са пропуснали да извършат в първата инстанция поради отсъствие, непълнота или неточност на доклада.

6. Следва ли въззивната инстанция да допусне доказателство, което не е било допуснато от първоинстанционния съд поради допуснати процесуални нарушения и което е било своевременно поискано с въззивната жалба.

7. Длъжен ли е въззивният съд да формира изводите си по съществуването на спора след

обсъждане на всички доказателства и доводи на страните, като изложи мотиви във връзка с тяхната преценка и посочи кои релевантни за спора факти приема за установени.

8. Може ли въззивният съд да приеме за доказан факт, за който страната, в чиято тежест е установяването му, не е представила никакви доказателства.

Касаторът се позовава и на разпоредбата на чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК.

Не е налице основанието по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение по трите материалноправни въпроса, тъй като същите не покриват критериите на общо основание по смисъла на чл. 280, ал. 1 ГПК, с оглед указанията по прилагане на нормата, дадени с точка 1 от ТР № 1/2010 г. на ВКС, ОСГТК. По-конкретно: Първите два въпроса не са обусловили решаващите изводи на въззивния съд. Искът е отхвърлен не защото публикуването на процесната статия с посоченото от ищеца съдържание не представлява деяние, покриващо състава на престъпление по НК, нито защото името на ищеца не е конкретизирано в статиите, а по съображения, че статията не съдържа клеветнически изрази – опозоряващи, отнасящи се за извършени от ищеца неморални и противоправни действия, нито му приписва извършване на престъпление, както и обидни изрази – накърняващи честта, достойнството и доброто име на ищеца. Прието е, че няма обиден или клеветнически характер информацията, че през търговска банка, от капитала на която ищецът притежава акции, са извършвани подозрителни трансакции на милиарди левове с цел „пране на пари“, както и информацията че ищецът имал бизнес с електронни пари в Люксембург, във връзка с който бил субект на редица международни разследвания и проверки за предполагаеми нарушения (извършване на проверки във връзка с осъществявана професионална дейност не е обстоятелство, опозоряващо проверявания и приписващо му правонарушение). Това са решаващите изводи на въззивния съд, поради което отговорът на първите два въпроса не би повлиял на изхода на делото.

Третият въпрос не кореспондира на фактите по делото, доколкото статията не съдържа информация, че ищецът е разследван за „пране на пари“. Информацията е, че ищецът е имал бизнес с електронни пари в Люксембург, във връзка с който е бил субект на международни разследвания и проверки за предполагаеми нарушения, а не, че при тези проверки е установено извършването на административни нарушения или престъпления, или че същите са приключили с наложени санкции по административен, административнонаказателен или наказателен ред. На следващо място, съдът е приел за достоверна информацията, че Сатабанк е била обект на надзорна проверка от Малтийската служба за финансови услуги през април 2016 г. и за периода март-май 2018 г., във връзка с която е обменяла информация с Комисията по надзор на финансовия сектор на Люксембург и относно ищеца. Съобразено е и обстоятелството, че Комисията по надзор на финансовия сектор в Люксембург е отказала предоставянето на информация във връзка с осъществявани спрямо ищеца проверки по съображения, че тази информация е от поверителен характер, в обхвата на професионалната тайна, и разгласяването ѝ се санкционира от чл. 458 от Наказателния кодекс. Следва да се посочи, че от цитираните от касатора разпоредби от Наредба № 16 от 29. 03. 2018 г. за издаване на лицензии и одобрения, за вписване в регистъра по чл. 19 от Закона за

платежните услуги и платежните системи и за изискванията към дейността на операторите на платежни системи с окончателност на сетълмента на БНБ – чл. 4, ал. 1, точки 7 и 8 и чл. 5, ал. 1, т. 2 не следва извода, че информация в статия в медия за осъществявани спрямо лице международни проверки за евентуални нарушения във връзка с извършвана финансова дейност по разплащания с електронни пари, само по себе си, е обстоятелство, нарушаващо добрата репутация на съответното лице.

Не е налице основанийето по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение по останалите въпроси – четвърти, пети, шести, седми и осми, които са процесуалноправни.

Четвърти, пети и шести въпроси са свързани с оплакването на касатора за неправилност на въззивното решение поради постановяването му при съществено процесуално нарушение, изразяващо се в неуважаване на доказателствено искане на ищеца, направено с въззивната жалба - за допускане на един свидетел при довеждане за доказване на твърдението за накърнена репутация сред бизнеспартньори и евентуални бъдещи бизнеспартньори на ищеца и управлявани от него дружества, както и на доказателствено искане, направено в проведеното пред въззивната инстанция открито съдебно заседание – за приемане като писмени доказателства на документи, установяващи твърдението на ищеца, че същият е бил управител и собственик, поне до 2019 г., на дружество, лицензирано от БНБ за осъществяване на определени финансови дейности.

На първо място, разглеждането на въпросите не би повлияло на изхода на делото, тъй като искът е отхвърлен по съображения, че процесната статия не съдържа обиди и клеветнически твърдения по отношение на ищеца, а не защото не е доказано изнесената в нея информация да е причинила на ищеца неимуществени вреди, включително и репутационни вреди (от накърнена репутация на ищеца в сферата на осъществяваната от него финансова дейност). След като въпросите не са обусловили решаващите изводи на въззивния съд и отговорите на същите не биха могли да повлияят на изхода на конкретното дело, то не би могло да се приеме, че същите представляват общо основание по смисъла на чл. 280, ал. 1 ГПК, обуславящо допускане до касационен контрол на въззивното решение.

На следващо място, твърди се, че въпросите са разрешени в противоречие с точка 2 от ТР № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС. Със същото е разяснено, че разпределението на доказателствената тежест за подлежащите на доказване факти от първоинстанционния съд е част от съдържанието на доклада на делото и от задълженията на първоинстанционния съд, както и че когато съдът не е дал указания за начина на разпределение на доказателствената тежест, процесуалното бездействие на страната няма за последица преклудиране на правото на страната да го извърши. При въведено с въззивната жалба основание за неправилност на първоинстанционното решение поради нарушение на чл. 146, ал. 1, т. 5 и ал. 2 ГПК въззивният съд следва да повтори опороченото действие, като укаже на страните фактите, които се нуждаят от доказване и да разпредели доказателствената тежест за тези факти, както и да даде възможност за допускане и събиране на нови доказателства, представени с жалбата или в откритото заседание по разглеждане на делото, без да се съобразява с ограниченията по чл. 266 ГПК. В случая обаче въззивникът е посочил изрично, че

доказателствената тежест е разпределена от първоинстанционния съд правилно (страница 3 от въззивната жалба), поради което противоречие с цитираното тълкувателно решение по въпроса относно действията на въззивния съд при неразпределена или при неправилно разпределена от първоинстанционния доказателствена тежест не е налице.

Оплакването във въззивната жалба са били за несъответствие на доклада на първоинстанционния съд с останалите изисквания на чл. 146, ал. 1 и на ал. 2 ГПК, както и за допуснато нарушение на чл. 159, ал. 2 ГПК. Във връзка с тези оплаквания е направено искане за допускане разпит на още един свидетел на ищеца при довеждане – за доказване на твърдението за накърнена репутация сред съществуващи и евентуални бизнеспартньори, както и за приемане като писмени доказателства на документи, установяващи твърдението на ищеца, че същият е бил управител и собственик, поне до 2019 г., на дружество, лицензирано от БНБ за предоставяне на определени финансови услуги. В проведеното пред втората инстанция открито съдебно заседание въззивният съд не е уважил доказателствените искания на ищеца с мотиви, че първоинстанционният съд не е допуснал процесуални нарушения при прилагането на чл. 146 ГПК и на чл. 159, ал. 2 ГПК, поради което доказателствените искания, направени от ищеца във въззивната инстанция – с въззивната жалба и в проведеното открито съдебно заседание, са преклудирани. Във връзка с искането за допускане на гласни доказателства е приел също, че то е следвало да бъде направено пред първоинстанционния съд, след даването на показания на допуснатите двама от поисканите трима свидетели и преценка на установените от тях факти. Действията на въззивния съд са в съответствие с указанията, дадени с коментираното по-горе тълкувателно решение, а оплакванията в касационната жалба за незаконосъобразност на тези изводи представляват касационни основания за отмяна по чл. 281, т. 3 ГПК, касаещи правилността на въззивното решение. Тоест, посочените по-горе процесуалноправни въпроси представляват преформулирани оплаквания за допуснати от въззивния съд процесуални нарушения, поради което обсъждането им в производството по чл. 288 ГПК е недопустимо.

Седмият въпрос не е решен в противоречие с посочената от касатора практика на ВКС. Въззивният съд, като инстанция разглеждаща по същество правния спор, е обсъдил всички събрани по делото доказателства, посочил кои релевантни за спора факти приема за установени и въз основа на кои доказателства, обсъдил е становищата, доводите и възраженията на страните във връзка с правния спор, разгледал е оплакванията във въззивната жалба и становището в отговора на въззивната жалба. Обективирал е изводите си от фактическа и правна страна в мотивите към решението. Липсата на съвпадение между изводите на въззивния съд от фактическа и правна страна и вижданията на ищеца не е обстоятелство, което би могло да обоснове допускане на касационно обжалване на въззивното решение.

Осмият въпрос представлява оплакване за неправилност на решението поради необоснованост на изводите на въззивния съд. Отговорът на въпроса изисква обсъждане на събраните по делото доказателства и преценка за съответствие между установените с тях факти и изводите на въззивния съд. Извършването на такава преценка би било допустимо само в случай на допускане на касационно обжалване на въззивното решение.

Не е налице и основанието по чл. 280, ал. 2, пр. 3 ГПК за допускане на касационно обжалване на въззивното решение. Очевидната неправилност предполага наличието на видимо тежко нарушение на закона – материален или процесуален или явна необоснованост. Порокът следва да е особено тежък и да бъде констатиран от касационната инстанция от текста на решението, без извършване на характерната за същинския касационен контрол проверка за наличие на отменителни основания за неправилност по чл. 281, т. 3 ГПК, каквато се извършва само в случай на допускане до касационно обжалване на въззивния акт. В случая обжалваното решение не страда от пороци с такава тежест. Не е налице прилагане на закона в неговия обратен смисъл, нито е налице прилагане на отменена, неотнормирана или позоваване на несъществуваща правна норма. Не са нарушени основни принципи на гражданския процес. Не е налице и очевидна необоснованост на акта, изразяваща се в явно несъответствие на изводите на съда със събраните доказателства и с правилата на логиката и науката.

С оглед изхода на делото и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК касаторът Х. Г. Г. следва да бъде осъден да заплати на „Алайд Нюзпейпър Лимитед“ – дружество, регистрирано в Република Малта под № С308, сумата 3000 евро (равняваща се на 5867, 49 лева) разходи за адвокатско възнаграждение с ДДС за процесуално представителство на дружеството в касационното производство.

Воден от изложеното Върховният касационен съд, състав на Първо гражданско отделение,
О П Р Е Д Е Л И:

НЕ ДОПУСКА касационно обжалване на решение № 6723 от 6. 12. 2024 г. по в. гр. д. № 6588/2024 г. на Софийски градски съд, ГО, II Ж въззивен състав.

ОСЪЖДА Х. Г. Г., на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, да заплати на търговско дружество „Алайд Нюзпейпър Лимитед“, регистрирано в Република Малта под № С308, сумата 3000 евро разноски за касационната инстанция.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____